

บันทึก

เรื่อง การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของ
สุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๒

กรมการปกครอง ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๔/๕๓๐๘ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมการปกครองได้พิจารณาเห็นว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.๒๕๔๒ มีประเด็นข้อกฎหมายในการตีความเพื่อให้เกิดความถูกต้อง จึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาดังต่อไปนี้

๑. การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเพิ่มให้ครบจำนวน จะดำเนินการตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๔๒ ถูกต้องหรือไม่ หรือจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๔๒

๒. กรณีที่สุขาภิบาลเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลและในวันที่มีการเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล ไม่มีกรรมการสุขาภิบาลดำรงตำแหน่งอยู่เนื่องจากครบวาระและไม่สามารถดำเนินการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดได้ ซึ่งมีจำนวน ๑๑ แห่งในกรณีเช่นนี้ไม่ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลและให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน ๑๒ คน โดยดำเนินการตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๔๒ ถูกต้องหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑๐) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยได้สอบถามผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) แล้วปรากฏว่า ปัญหาที่หารือมานี้กรมการปกครองได้ปรึกษารัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยในฐานะผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.๒๕๔๒ แล้ว และกระทรวงมหาดไทยเห็นว่าปัญหาข้อหารือดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายสำคัญที่สมควรหารือต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา นอกจากนี้ ในปัญหาข้อหารือประการที่สองนั้นกระทรวงมหาดไทยประสงค์จะหารือว่า กรณีที่สุขาภิบาลเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลและในวันที่มีการเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.๒๕๔๒ กรรมการสุขาภิบาลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยสุขาภิบาลได้พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระและไม่สามารถดำเนินการเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายว่าด้วยสุขาภิบาลกำหนดก่อนวันที่พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.๒๕๔๒ ใช้บังคับในกรณีดังกล่าว กระทรวงมหาดไทยเห็นว่าไม่ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลตามกฎหมายว่าด้วย

สุขาภิบาลโดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลจำนวน ๑๒ คน ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ จะเป็นการถูกต้องหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑๐) ได้พิจารณาข้อหารือประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้ว มีความเห็นดังนี้

ปัญหาประการที่หนึ่ง ที่ว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเพิ่มให้ครบจำนวนของสภาเทศบาลตามมาตรา ๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๒ จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๕ หรือมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ นั้นเห็นว่า โดยที่การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลให้ครบจำนวนของสภาเทศบาลตามกฎหมายว่าด้วยเทศบาลตามมาตรา ๙ วรรคสอง^๑ แห่งพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๒ เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเพิ่มเพื่อให้สมาชิกสภาเทศบาลมีจำนวนครบสิบสองคนตามกฎหมายว่าด้วยเทศบาลซึ่งเป็นกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นกรณีเฉพาะมิใช่เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทนเฉพาะในเขตเลือกตั้งที่ตำแหน่งสมาชิกได้ว่างลงตามนัยมาตรา ๙^๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ ดังนั้น การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเพิ่มให้ครบจำนวนของสภาเทศบาลตามมาตรา ๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาลฯ จึงต้องดำเนินการตามขั้นตอนของการเลือกตั้งทั่วไปตามนัยมาตรา ๕^๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ ปัญหาประการที่สอง ที่ว่า กรณีที่สุขาภิบาลเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลและในวันที่มีการเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๒ กรรมการสุขาภิบาลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยสุขาภิบาลได้พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระและไม่สามารถดำเนินการ

^๑ มาตรา ๙ ให้กรรมการสุขาภิบาลซึ่งได้รับเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นสมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลนั้น จนกว่าจะครบวาระที่เหลืออยู่เดิมของกรรมการสุขาภิบาลนั้น

ให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลให้ครบจำนวนของสภาเทศบาลตามกฎหมายว่าด้วยเทศบาลภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้มีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระของสมาชิกสภาเทศบาลตามวรรคหนึ่ง

ความในวรรคสองมิให้ใช้บังคับกับกรณีที่วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาลตามวรรคหนึ่งมีเหลืออยู่ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ในกรณีเช่นนั้นให้สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลเท่าที่มีอยู่

^๒ มาตรา ๙ ในกรณีเลือกตั้งสมาชิกขึ้นแทนเมื่อมีตำแหน่งว่าง ให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลที่จะประกาศให้มีการเลือกตั้งเฉพาะในเขตเลือกตั้งที่ตำแหน่งสมาชิกได้ว่างลงนั้น และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^๓ มาตรา ๕ การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลจะทำได้ต่อเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ประกาศให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลแล้วโดยระบุวันเลือกตั้งและระยะเวลาสมัครรับเลือกตั้งไว้ในประกาศนั้น

เลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายว่าด้วยสุขาภิบาลกำหนดก่อนวันที่พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.๒๕๔๒ ใช้บังคับ ในกรณีดังกล่าวกระทรวงมหาดไทยเห็นว่า ไม่ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลตามกฎหมายว่าด้วยสุขาภิบาล โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลจำนวน ๑๒ คน ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๔๒ จะเป็นการถูกต้องหรือไม่ นั้น เห็นว่า โดยที่มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง^๔ แห่งพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาลฯ ได้บัญญัติให้กรรมการสุขาภิบาลซึ่งได้รับเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นสมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลนั้นไปจนกว่าจะครบวาระที่เหลืออยู่เดิมของกรรมการสุขาภิบาล ฉะนั้น เมื่อปรากฏว่าในวันที่สุขาภิบาลเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาลฯ ไม่มีกรรมการสุขาภิบาลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยสุขาภิบาลดำรงตำแหน่งอยู่เนื่องจากครบวาระและไม่สามารถดำเนินการเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายว่าด้วยสุขาภิบาลกำหนดก่อนวันที่พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.๒๕๔๒ ใช้บังคับ ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงต้องประกาศให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นการทั่วไปตามนัยมาตรา ๕^๕ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๔๒

(ลงชื่อ) อักษราทร จุฬารัตน

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๔๒

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น